

TERS LAPLACE DÖNÜŞÜMLERİ

$t \geq 0$ için $f(t)$ fonksiyonunun Laplace dönüşümü

$$\mathcal{L}\{f(t)\} = F(s) = \int_0^{\infty} e^{-st} f(t) dt$$

ile tanımlıdır. $F(s)$ fonksiyonunun ters Laplace dönüşümü

$$f(t) = \mathcal{L}^{-1}\{F(s)\}$$

dir.

Teorem 1 (Lineerlik Özelliği): $\mathcal{L}^{-1}\{F_i(s)\}$, $i = 1, 2, \dots, n$, mevcut olsun.

c_1, c_2, \dots, c_n 'ler keyfi sabitler olmak üzere

$$\mathcal{L}^{-1}\{c_1 F_1(s) + c_2 F_2(s) + \dots + c_n F_n(s)\} = c_1 \mathcal{L}^{-1}\{F_1(s)\} + c_2 \mathcal{L}^{-1}\{F_2(s)\} + \dots + c_n \mathcal{L}^{-1}\{F_n(s)\}$$

dir.

Teorem 2: $\mathcal{L}^{-1}\{F(s)\} = f(t)$ olsun.

i) $\mathcal{L}^{-1}\{F(s-a)\} = e^{at} f(t)$ dir.

ii) $\mathcal{L}^{-1}\{F^{(n)}(s)\} = (-1)^n t^n f(t)$ dir.

iii) $\mathcal{L}^{-1}\{e^{-as} F(s)\} = u_a(t) f(t-a)$ dir.

Örnek 1. $\mathcal{L}^{-1}\left\{\frac{s-2}{s^2+4s+12}\right\} = ?$

Çözüm.

$$\begin{aligned} \mathcal{L}^{-1}\left\{\frac{s-2}{s^2+4s+12}\right\} &= \mathcal{L}^{-1}\left\{\frac{s+2-4}{(s+2)^2+(2\sqrt{2})^2}\right\} \\ &= \mathcal{L}^{-1}\left\{\frac{s+2}{(s+2)^2+(2\sqrt{2})^2}\right\} - \sqrt{2} \mathcal{L}^{-1}\left\{\frac{2\sqrt{2}}{(s+2)^2+(2\sqrt{2})^2}\right\} \\ &= e^{-2t} \cos(2\sqrt{2}t) - \sqrt{2} e^{-2t} \sin(2\sqrt{2}t) \end{aligned}$$

Örnek 2. $\mathcal{L}^{-1}\left\{\frac{2s-3}{s(s-2)(s^2-2s+5)}\right\} = ?$

Çözüm. Basit kesirlerine ayırma yönteminden

$$\frac{2s-3}{s(s-2)(s^2-2s+5)} = \frac{A}{s} + \frac{B}{s-2} + \frac{Cs+D}{s^2-2s+5}$$

olarak yazılırsa $A = \frac{3}{10}$, $B = \frac{1}{10}$, $C = -\frac{2}{5}$, $D = \frac{3}{5}$ olur. Buradan

$$\begin{aligned}
& \mathcal{L}^{-1} \left\{ \frac{2s-3}{s(s-2)(s^2-2s+5)} \right\} \\
&= \frac{3}{10} \mathcal{L}^{-1} \left\{ \frac{1}{s} \right\} + \frac{1}{10} \mathcal{L}^{-1} \left\{ \frac{1}{s-2} \right\} + \frac{1}{5} \mathcal{L}^{-1} \left\{ \frac{-2s+3}{(s-1)^2+2^2} \right\} \\
&= \frac{3}{10} \mathcal{L}^{-1} \left\{ \frac{1}{s} \right\} + \frac{1}{10} \mathcal{L}^{-1} \left\{ \frac{1}{s-2} \right\} - \frac{2}{5} \mathcal{L}^{-1} \left\{ \frac{s-1}{(s-1)^2+2^2} \right\} + \frac{1}{10} \mathcal{L}^{-1} \left\{ \frac{2}{(s-1)^2+2^2} \right\} \\
&= \frac{3}{10} + \frac{1}{10} e^{2t} - \frac{2}{5} e^t \cos 2t + \frac{1}{10} e^t \sin 2t
\end{aligned}$$

elde edilir.

Konvolüsyon Operatörü

$f, g : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ fonksiyonlarının konvolüsyonu

$$(f * g)(x) = \int_0^x f(t) g(x-t) dt$$

olarak tanımlanır. Konvolüsyon operatörü $(f * g)(x) = (g * f)(x)$ değişme özelliğine sahiptir.

Teorem 3 (Konvolüsyon Teoremi): $\mathcal{L}\{f(t)\} = F(s)$ ve $\mathcal{L}\{g(t)\} = G(s)$ ise

$$\mathcal{L}\{(f * g)(t)\} = \mathcal{L}\{f(t)\} \mathcal{L}\{g(t)\} = F(s) G(s)$$

dir. Ayrıca

$$\mathcal{L}^{-1}\{F(s) G(s)\} = (f * g)(t)$$

dir.

Örnek 3. $\mathcal{L}^{-1} \left\{ \frac{1}{s^2-s} \right\} = ?$

Çözüm. $\mathcal{L}^{-1} \left\{ \frac{1}{s} \right\} = 1$ ve $\mathcal{L}^{-1} \left\{ \frac{1}{s-1} \right\} = e^x$ olduğundan konvolüsyon teoreminden

$$\begin{aligned}
\mathcal{L}^{-1} \left\{ \frac{1}{s^2-s} \right\} &= \mathcal{L}^{-1} \left\{ \frac{1}{s} \frac{1}{s-1} \right\} = e^x * 1 \\
&= \int_0^x e^t dt = e^x - 1
\end{aligned}$$

elde edilir.

Örnek 4. $\mathcal{L}^{-1}\left\{\frac{1}{s^2(s^2+1)}\right\}=?$

Çözüm. $\mathcal{L}^{-1}\left\{\frac{1}{s^2}\right\} = x$ ve $\mathcal{L}^{-1}\left\{\frac{1}{s^2+1}\right\} = \sin x$ olduğundan konvolüsyon teoreminden

$$\begin{aligned}\mathcal{L}^{-1}\left\{\frac{1}{s^2(s^2+1)}\right\} &= \sin x * x \\ &= \int_0^x (x-t) \sin t dt \\ &= (-(x-t) \cos t - \sin t)|_0^x \\ &= -\sin x + x\end{aligned}$$

elde edilir.